

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
НН інститут історії та філософії
Кафедра філософії та соціальних наук

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІЛОСОФІЯ»

перший (бакалаврський рівень)

галузь знань: 08 Право

спеціальність: 081 Право

освітня програма: Право

мова навчання - українська

Погоджено науково-методичною
комісією
НН інституту історії та філософії
28 вересня 2018 р.
Голова – Подрез Ю.В., к. істор. н.,
доцент

Суми – 2018

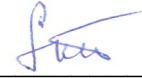
Розробник: Ведмедєв М.М., доктор філософських наук, доцент,
доцент кафедри філософії та соціальних наук

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри філософії та соціальних наук

Протокол № 2 від 28 вересня 2018 р.

Завідувач кафедри

Снегірьов І. О. – кандидат філософських наук, доцент

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
2-й		2-й	
Семестр			
3-й		3-й	
Лекції			
16 год.		6 год.	
Практичні, семінарські			
16 год.		4 год.	
Лабораторні			
год.		год.	
Самостійна робота			
84 год.		108 год.	
Консультації:			
4 год.	2 год.		
Вид контролю: <i>екзамен</i>			
Загальна кількість годин - 120			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Курс «Філософія» є базовим в структурі гуманітарних дисциплін для студентів спеціальності «право» і викладається на 2 курсі (3 семестр) Філософія являє собою дисципліну, що вводить у систему основоположних уявлень і цінностей, які є необхідними для здобуття професійної освіти. Ця дисципліна повинна прищепити розуміння особливостей існування філософії як явища суспільної свідомості та її специфіку як різновиду знання.

Мета: на основі вивчення першоджерел, монографічної літератури, періодики та їх обговорення на семінарах повинна донести коло необхідних базових понять та уявлень, завдяки яким філософія постає як цілісне явище на тлі історичної багатоманітності напрямів, що дає підґрунтя для її систематичного вивчення в межах професійної освіти.

Завдання:

- формування у студентів знання про особливості філософського мислення та його історичну природу;
- ознайомлення студентів з головними філософськими проблемами, поняттями, концепціями і підходами, що лежать в основі розвитку предмету філософії;
- формування навиків критичного раціонального мислення та відповідальної інтелектуальної культури;
- систематизація знань студентів щодо основних підходів до визначення поняття філософії упродовж її історії;
- розкриття фундаментальних основ філософського ставлення до світу і людини;
- переконати у потребі розвитку самостійного творчого пошуку на основі живої дискусії та активності під час семінарських занять з філософських дисциплін;
- формувати вміння аргументовано висловлювати власні думки і толерантно сприймати інші

Після опанування курсу студент повинен

знати:

- чим вирізняється філософія як форма осмислення дійсності;
- про взаємодію філософії з мудрістю повсякденної свідомості, світоглядом, ідеологією;
- про специфіку теоретичного відношення до дійсності в структурі філософського знання;

- про базові елементи філософського знання (категорії, поняття, рефлексія, ідея, принцип, метод і методологія);
- провідні сучасні методології у світовій філософії ;
- мати уявлення про структуралізацію базових філософських дисциплін в минулому та сьогодні;
- розумітись в ціннісних орієнтаціях філософської науки

вміти:

- аналітично сприймати зовнішню інформацію і робити несуперечливі висновки;
- розрізняти філософський спосіб мислення від повсякденного;
- пояснити причини відновлювання міфологічного світобачення у сучасному світі й навести відповідні приклади;
- розрізняти науковий спосіб пояснення від ненаукового;
- визначати концептуальні особливості моністичного, дуалістичного і плюралістичного теоретичного мислення;
- розрізняти спіритуалістичні й матеріалістичні тенденції у філософії;
- визначити праксеологічне спрямування філософської теорії;
- аргументовано брати участь у дискусії й послуговуватися посиланнями на першоджерела;
- пояснити роль і значення філософії у процесі історичного розвитку людини.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Викладання курсу «Філософія» ґрунтується на засвоєнні фахових компетенцій, що формуються як результат вивчення таких дисциплін, як «Історія та культура України», «Юридична психологія», «Теорія держави і права».

3. Результати навчання за дисципліною

<p>Знання</p>	<p>ПРЗ 1</p> <p>ПРЗ 2</p>	<p>Знання та навички, набуті в процесі навчання, включаючи певні знання сучасних досягнень прикладних, галузевих та міжгалузевих юридичних наук, здійснювати критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять сучасної юридичної науки.</p> <p>Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності, зокрема на межі предметних галузей.</p>
<p>Уміння</p>	<p>ПРУ 2</p> <p>ПРУ 6</p>	<p>Працювати зі значними масивами спеціалізованої інформації нормативного та доктринального характеру; уміння сформулювати власну внутрішньо цілісну, логічну й обґрунтовану позицію на основі максимально повного опрацювання джерельної бази.</p> <p>Володіти методами наукових досліджень, формулювати і вирішувати завдання, що виникають у процесі науково-дослідної та практичної діяльності.</p>
<p>Комунікація</p>	<p>ПРК 3</p>	<p>Доступно пояснювати матеріал з правової тематики, демонструючи розуміння подій і процесів з професійних та суспільних тем.</p>
<p>Автономія і відповідальність</p>	<p>ПРА 4</p>	<p>Приймати рішення з урахуванням запитів і вимог різних соціальних категорій населення, реалій сучасного життя; генерувати ідеї, бути рішучим у провадженні нових стратегій, відкривати нові сегменти ринку надання юридичних послуг.</p>

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок. Оцінка « відмінно » виставляється за повні, систематичні, логічно викладені знання. Студент повинен розуміти суть філософської парадигми кожної історичної епохи, місце в ній конкретних представників філософської думки, коло їх ідей і суть їх внеску в розвиток філософії. Він повинен володіти категоріальним апаратом, навичками логічного доведення, мати власну позицію по суті поставлених питань.
82-89	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками. Оцінка « добре » передбачає, що, в цілому володіючи матеріалом, студент допускає незначні неточності та окремі помилки, виклад недостатньо систематизований, розуміння суті понять та категорій не завжди чітке.
74-81	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок. Оцінка « добре » передбачає, що, в цілому володіючи матеріалом, студент допускає незначні неточності та окремі помилки, виклад недостатньо систематизований, розуміння суті понять та категорій не завжди чітке.
64-73	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків. Оцінка « задовільно » виставляється студенту, який має суттєві недоліки у викладі навчального матеріалу, має прогалини у знаннях, потребує навідних питань і не може самостійно побудувати логіку відповіді. Разом з тим оцінка “задовільно” передбачає засвоєння вузлових питань, розуміння суті основних проблем курсу.
60-63	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям. Оцінка « задовільно » виставляється студенту, який має суттєві недоліки у викладі навчального матеріалу, має прогалини у знаннях, потребує навідних питань і не може самостійно побудувати логіку відповіді. Разом з тим оцінка “задовільно” передбачає засвоєння вузлових питань, розуміння суті основних проблем курсу.
35-59	Кредит не зараховано. Студенту надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки. Оцінка « незадовільно » виставляється студенту, який не розуміє суті поставлених питань, не має знань основних проблем та понять курсу філософії, не орієнтується в змістові основних епох розвитку філософської думки.
1-34	Кредит не зараховано. Студент повинен повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни.

Розподіл балів

Поточний контроль										Разом	Сума	Підсумковий (екз.)	Загальна сума
Розділ 1		Розділ 2				Розділ 3							
Т 1.1	Т 1.2	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	Т 2.4	Т 3.1	Т 3.2	Т 3.3	Т 3.4	55	75	25	100
Поточний контроль													
6	6	5	5	6	6	5	6	5	5				
Контроль самостійної роботи										20			
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: залік, тестова контрольна робота, наукові есе, індивідуальне завдання презентації результатів виконаних завдань тощо.

Індивідуальне завдання виконується у формі наукового реферату, огляду наукової літератури з проблем філософської пропедевтики або анотації статті, конспектування першоджерел, резюмування, підготовка оглядів літератури з проблем філософії; бібліографічного опису літератури за темами, розробки тестів до навчальних елементів курсу.

6. Програма навчальної дисципліни

Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ I. Історія філософії

Тема 1. Особливості філософського знання.

Тема 2. Історичні типи філософського знання.

Розділ II. Онтологія, діалектика, гносеологія

Тема 3. Філософське розуміння світу.

Тема 4. Проблема свідомості в філософії та науці.

Тема 5 Філософське осмислення розвитку.

Тема 6. Філософські концепції пізнання.

Розділ III. Суспільство та особистість у вимірах філософського аналізу

Тема 7. Суспільство як об'єкт філософського аналізу.

Тема 8. Проблема людини у філософії.

Тема 9. Природа та суспільство.

Тема 10. Суспільний прогрес та тенденції розвитку сучасної цивілізації

Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Консультації	Самост.р		Лекції	Практ.	Консультації	Самост.р
Розділ I. Історія філософії										
Тема 1. Особливості філософського знання.	13	2	2	1	8	14	2	1		11
Тема 2. Історичні типи філософського знання.	12	2	2		8	11				11
Розділ II. Онтологія, діалектика, гносеологія										
Тема 3. Філософське розуміння світу.	12	2	2		8	12		1		11
Тема 4. Проблема свідомості в філософії та науці.	13	2	2	1	8	14	2		1	11
Тема 5. Філософське осмислення розвитку.	11			1	10	10				10
Тема 6. Філософські концепції пізнання.	12	2	2		8	13	2			11
Розділ III. Суспільство та особистість у вимірах філософського аналізу										
Тема 7. Суспільство як об'єкт філософського аналізу.	12	2	2		8	12		1		11
Тема 8. Проблема людини у філософії.	12	2	2		8	13		1	1	11
Тема 9. Природа та суспільство.	11			1	10	11				11
Тема 10. Суспільний прогрес та тенденції розвитку сучасної цивілізації.	12	2	2		8	10				10
Всього годин	120	16	16	4	84	150	6	4	2	108

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Особливості філософського знання.	2	2
2	Тема 2. Історичні типи філософського знання.	2	
3	Тема 3. Філософське розуміння світу.	2	
4	Тема 4. Проблема свідомості в філософії та науці.	2	2
5	Тема 5. Філософське осмислення розвитку.		
6	Тема 6. Філософські концепції пізнання.	2	2
7	Тема 7. Суспільство як об'єкт філософського аналізу.	2	
8	Тема 8. Проблема людини у філософії.	2	
9	Тема 9. Природа та суспільство.		
10	Тема 10. Суспільний прогрес та тенденції розвитку сучасної цивілізації	2	
	Всього	16	6

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Особливості філософського знання.	2	1
2	Тема 2. Історичні типи філософського знання.	2	-
3	Тема 3. Філософське розуміння світу.	2	1
4	Тема 4. Проблема свідомості в філософії та науці.	2	
5	Тема 5. Філософське осмислення розвитку.		
6	Тема 6. Філософські концепції пізнання.	2	
7	Тема 7. Суспільство як об'єкт філософського аналізу.	2	1
8	Тема 8. Проблема людини у філософії.	2	1
9	Тема 9. Природа та суспільство.		
10	Тема 10. Суспільний прогрес та тенденції розвитку сучасної цивілізації	2	
	Всього	16	4

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Особливості філософського знання.	8	11
2	Тема 2. Історичні типи філософського знання.	8	11
3	Тема 3. Філософське розуміння світу.	8	11
4	Тема 4. Проблема свідомості в філософії та науці.	8	11
5	Тема 5. Філософське осмислення розвитку.	10	10
6	Тема 6. Філософські концепції пізнання.	8	11
7	Тема 7. Суспільство як об'єкт філософського аналізу.	8	11
8	Тема 8. Проблема людини у філософії.	8	11
9	Тема 9. Природа та суспільство.	10	11
10	Тема 10. Суспільний прогрес та тенденції розвитку сучасної цивілізації	8	10
	Всього	84	108

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Алексеев П.В. Философия: учебник / П. В. Алексеев, А. В. Панин. - Москва: Проспект, 2017. - 588 с.
2. Бичко І.В. Філософія. Підручник / І. Бичко. – К., 2006.
3. Бугера В. Е. О ценности сомнения в познании: современные аспекты старого вопроса // Философские науки. – 2007. – № 9.
4. Вернадский В.И. Размышления натуралиста. Научная мысль как планетарное явление». Книга вторая. М., 1977.
5. Вернан Ж.-П. Происхождение древнегреческой мысли. – М.: Прогресс, 1988.
6. Ветошкин, А.П. Философия: учебник / А. П. Ветошкин, С. И. Некрасов, Н. А. Некрасова. - Москва: Проспект, 2016. - 560 с.
7. Грот Н.Я. Философия как ветвь искусства» // Начала. – 1993. – № 3.
8. Губин В.Д. Философия: учебник / В. Д. Губин. - Москва : Проспект, 2017. - 332 с.
9. Дильтей В. Типы мировоззрения и обнаружение их в метафизических системах // Культурология. XX век: Антология. – М., 1995.
10. Зотов А.Ф. Существует ли мировая философия? / А.Ф. Зотов // Вопросы философии. - 1997. – № 4.
11. История философии: Запад–Россия–Восток / под. ред. Н.В. Мотрошиловой. — 2-е изд., испр. — М.: Академический Проект, 2012
12. Канке В. А. Философия: исторический и систематический курс: учебник / В. А. Канке. – Москва: Логос, 2014. – 375 с.
13. Кант И. Трактаты и письма. М., 1980.
14. Кессиди Ф. От мифа к логосу. Становление греческой философии. СПб.: Алетейя, 2003.
15. Киселев С. Г. Философия: для поступающих в аспирантуру: научно–методическое пособие / С. Г. Киселев. – Москва: Юнити–Дана, 2014. – 135 с.
16. Классическая философия в современной культуре: монография / В. И. Коротких. – Москва: Инфра–М, 2014. – 159 с.
17. Клустер Д. Что такое критическое мышление? [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://testolog.narod.ru/Other15.html>
18. Куртц П. Новый скептицизм: Исследование и надежное знание. М.: Наука, 2005.
19. Марков Б.В. Философия: для бакалавров и специалистов / Б. В. Марков. - Санкт-Петербург [и др.]: Питер, Питер Пресс, 2017. - 426 с.
20. Материалы специального выпуска по манипулятивным техникам // Журнал практической психологии. М.: 2000.
21. Материалы специального выпуска по манипулятивным техникам // Журнал практической психологии. – М.: 2004. – № 6
22. Національна філософія: сучасне, минуле та перспективи: Тези доп. II Харківських сходоворинських читань. — Х., 1993
23. Нижников, С.А. Философия: учебник: по дисциплине "Философия" для студентов-бакалавров всех специальностей и направлений / С. А. Нижников. - Москва: Инфра-М, 2017. - 459 с.
24. Никифоров А.Л. Природа философии: Основы философии. – М.: Идея-Пресс, 2001.

25. Никифоров А.Л. Философия как личный опыт// Заблуждающийся разум. – 1990.
26. Новая философская энциклопедия. — 2-е изд., испр. и допол. — М.: Мысль, 2010. — Т. 1—4.
27. Ойзерман Т.И. Философия как история философии. – СПб.: Алетейя, 1999
28. Петрушенко В.Л. Філософія: Навчальний посібник. – Магнолія плюс, 2006.
29. Попков В.А. Коржуев А.В. Критический стиль мышления у субъектов высшего профессионального образования. – М., 2002.
30. Попович М.В. Мироззрение древних славян. – К., 1985.
31. Поппер К. Логика и рост научного знания: Избранные работы. – М.: Прогресс, 1983.
32. Пукшанский Б. Я. Обыденное знание. Опыт философского осмысления. Л., 1987.
33. Рассел Б. Історія західної філософії. – К.: Основи, 1995.
34. Рассел Б. Что такое философия? (Интервью 1959 г.) // http://thelib.ru/books/rassel_bertran/chto_takoe_filosofiya_intervyu.html
35. Сантаяна Дж. Прогресс в философии // Вопросы философии. – 1992. – № 4.
36. Соколов В.В. Философия как история философии. — М.: Академический Проект, 2010.
37. Сорина Г.В. Критическое мышление: история и современный статус// Вестник Московского университета. Серия 7. Философия. – № 6. 2003.
38. Философия и методология науки: хрестоматия: учебное пособие / составители: П. А. Водопьянов, П. М. Бурак. – Минск: Беларуская навука, 2014. – 518 с.
39. Философия и мировоззрение // Шинкарук В.І. Вибрані твори у 3-х т. – К., 2004. - Т. 3, Ч.1.
40. Философия: практикум / И. Н. Сидоренко, В. А. Ксенофонтов. – Минск: ВА РБ, 2014. – 69 с.
41. Философия: учебник / А. В. Апполонов и др. – Москва: Проспект: Издательство Московского университета, 2015. – 669 с.
42. Философия: учебник / И. В. Ватин и др. – Москва: КноРус, 2014. – 366 с.
43. Философия: учебник для студентов высших учебных заведений / [В. В. Миронов и др.]. - Москва: Норма, Инфра-М, 2016. - 911 с.
44. Философия: учение о бытии, познании и ценностях человеческого существования: учебник / В. Г. Кузнецов [и др.]. - Москва: Инфра-М, 2016. - 517 с.
45. Философский энциклопедический словарь. – М.: Мысль, 1983.
46. Філософія - авантюра духу чи літургія смислу? // Кримський С.Б. Запити філософських смислів. – К., 2003.
47. Філософія як історія філософії.: Підручник. / За заг. ред. Ярошовця В. І. – К.: Центр учбової літератури, 2010.
48. Філософія: Навч. посіб./ За ред. І.Ф. Надольного. – К., 2006.
49. Філософія: Підручник / За заг. ред. Горлача М.І., Кременя В.Г. – Харків: Консум, 2001.
50. Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення) : навч. посіб. /за ред. акад. НАН України Л.В. Губерського. — 2-ге вид., стер. — К.: Знання, 2012.
51. Філософський словник / За ред. В.І. Шинкарука. - 2-ге вид., перероб. і доп. – К., 1986.
52. Халперн Д. Психология критического мышления. – СПб.: Питер, 2000.
53. Цикін В.О. Основи сучасної філософії. – Суми, СумДПУ, 2017.
54. Чанышев А.Н. Начало философии. — М.: МГУ, 1982.
55. Чанышев А.Н. Эгейская предфилософия. — М.: МГУ, 1970.

56. Ярошовець В.І. Філософія та історія філософії: методологічні підходи до історико-філософської науки / В. І. Ярошовець, Г. Є. Аляєв // Філософські обрії. Вип.10. – К.; Полтава: Б. и., 2003.

Додаткові

1. Алексеев А.П., Алексеева И.Ю. Информационная война в информационном обществе // Вопросы философии. – 2016. – № 11. – С. 5–14.
2. Аристотель. Сочинения. Том 2. М., 1978.
3. Бехманн Г. Современное общество: общество риска, информационное общество, общество знаний. Пер. с нем. М.: Логос, 2010.
4. Гжегорчик Анджей. Життя як виклик. Вступ до раціоналістичної філософії. Львів 1996.
5. Гильдебранд Дитрих фон. Что такое философия? СПб. Алетейя 1997.
6. Джеймс У. Введение в философию. Рассел Б. Проблемы философии. М.: Республика 2000.
7. Кант. Спор факультетов. // Кант. Сочинения в шести томах. Том 6. М., 1966.
8. Лукьянец В. С. Гуманизм и ирония будущего [Электронный ресурс] / В. С. Лукьянец. – Режим доступа: <http://transhuman.ru/en/node/589>
9. Мамардашвили М. Как я понимаю философию. М., Прогресс 1990.
10. Наторп Пауль. Философская пропедевтика. Общее введение в философию и основные начала логики, этики и психологии. // Пауль Наторп. Избранные работы. М., 2006.
11. Наука. Технология. Человек. Материалы «круглого стола» // Вопросы философии. – 2015. – № 9.
12. Ортега-и-Гассет. Что такое философия? М., 1991.
13. Панарин А. С. Искушение глобализмом. — М., 2002.
14. Пелікан Ярослав. Ідея університету. К.: Дух і літера 2008.
15. Реалистический поворот современной эпистемологии, философии сознания и философии науки // Материалы «круглого стола». – Вопросы философии. – 2017. - №1. - С. 5-38.
16. Савостьянова М.В. Роль науки у створенні реалій і міфологем інформаційного суспільства // Практична філософія. – 2011. - № 1. – С. 124-130.
17. Саух П.Ю. Філософія. – К., 2003.
18. Смирнова Е.Д. Возможные миры и понятие «картины мира» // Вопросы философии. – 2017. – № 1. – С. 39 – 49.
19. Солонин Ю.Н. – Привитие философии // Вопросы философии. – 2011. – № 2. – С. 3-14.
20. Уайтхед А.Н. «Наука и философия»; «Философский метод» // Уайтхед А.Н. Избранные работы по философии. М., 1990.
21. Философия: учеб. пособие / В.С. Стёпин [и др.]; – Минск, 2008.
22. Философия: Учебник для вузов / Под общ. ред. В. В. Миронова. — М., 2005.
23. Фукуяма Ф. Наше постчеловеческое будущее: Последствия биотехнологической революции. — М., 2004.
24. Ясперс Карл. Философская вера. // Ясперс К. Смысл и назначение истории. М., 1991.

Інтернет ресурси

<http://journal.knigka.info/>

[http://www.academyrh.info»](http://www.academyrh.info)

[http://www.nbu.gov.ua/portal/ .](http://www.nbu.gov.ua/portal/)

<http://studiamethodologica.com.ua/>

<http://pidruchniki.com.ua/>

<http://www.academyrh.info/>

<http://vphil.ru>

<http://artgrafica.net/>

<http://www.art-pics.ru/>

<http://readbookz.com/>

<http://platonanet.org.ua/>

<http://philosophy.pu.ru/index.php?id=349>

<http://philosophy.pu.ru/index.php?id=130#humanities>

<http://www.humanities.edu.ru/db/sect/46/5>

<http://philosophy.mipt.ru/textbooks/uchebnikonline/>

<http://www.mipt.ru/study/diff/phylosofy/phyhistory.html>

<http://elibrary.ru/defaultx.asp>